

АНА И МАРКО

КРАТКА ПРИКАЗНА ЗА ПАЗАРОТ НА КАПИТАЛ

МАКЕДОНСКА
БЕРЗА

ВИ ПРЕТСТАВУВАМЕ ДВЕ ЛИЧНОСТИ ПРЕКУ КОИ ПОДОБРО ЌЕ СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ СО ФУНКЦИОНИРАЊЕТО НА ПАЗАРОТ НА КАПИТАЛ.

ОВА Е АНА, МЛАДА ЗАБОЛЕКАРКА СО ГОЛЕМИ АМБИЦИИ, КОЈА ШТОТУКУ ГО ЗАВРШИЛА ФАКУЛТЕТОТ И ЗАПОЧНАЛА ДА РАБОТИ ВО ПРИВАТНА ОРДИНАЦИЈА.

Секој ден работам, добивам плата и успевам да заштедам дел од неа. Имам голема желба еден ден да отворам своја ординација!

А ОВА Е МАРКО, ПРОГРАМЕР КОЈ РАБОТИ ВО ИТ КОМПАНИЈА.

И јас секој месец заштедувам дел од платата. Но јас имам други планови за моите заштеди.

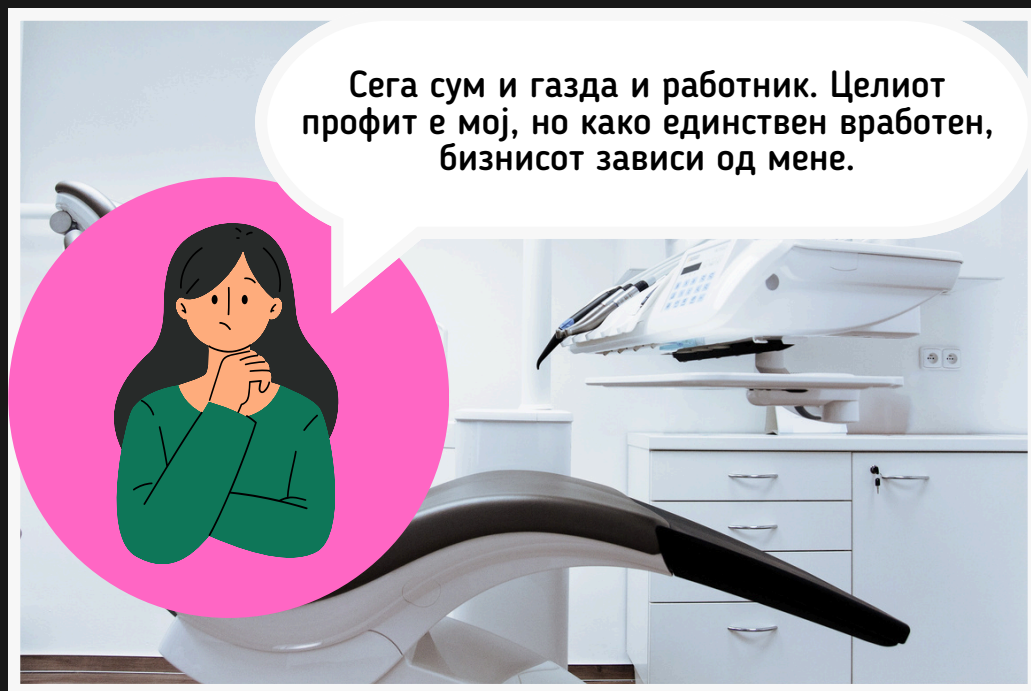
ПО НЕКОЛКУ ГОДИНИ НАПОРНА РАБОТА И ШТЕДЕЊЕ...

Конечно имам доволно средства за да
отворам своја ординација!

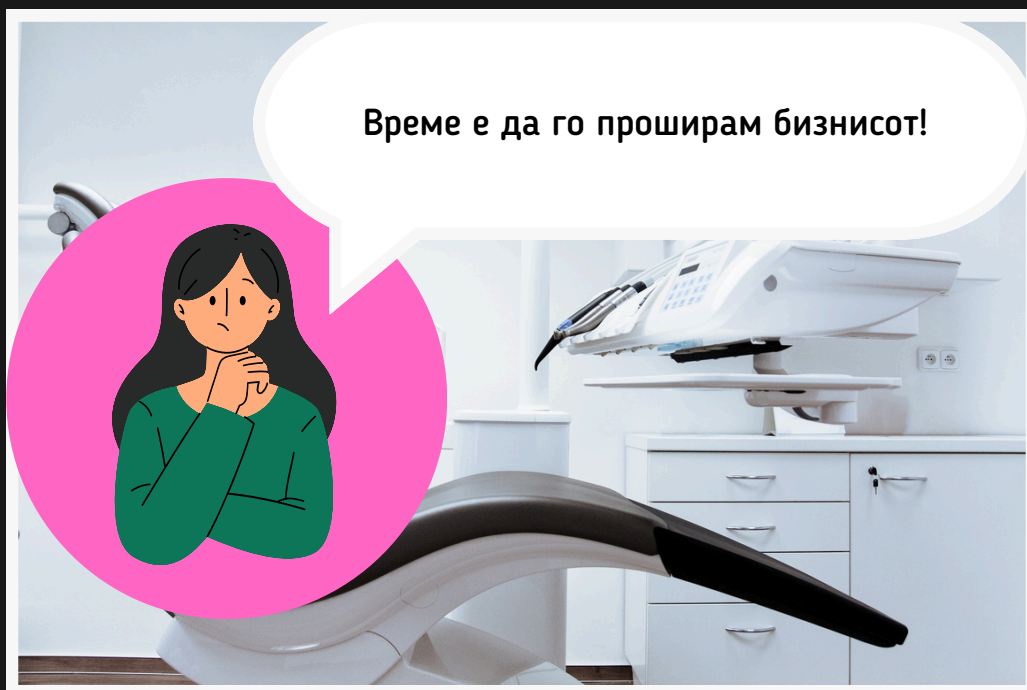

АНА ЈА ИСКОРИСТИ НЕЈЗИНАТА ЗАШТЕДА ЗА ДА ГО ЗАПОЧНЕ СВОЈОТ
БИЗНИС – СЕГА ТАА Е САМОВРАБОТЕНА.

Сега сум и газда и работник. Целиот
профит е мој, но како единствен вработен,
бизнисот зависи од мене.

ПО УШТЕ НЕКОЛКУ ГОДИНИ, ОРДИНАЦИЈАТА СТАНА МНОГУ ПОПУЛАРНА.
АНА ИМА ПОВЕЌЕ ПАЦИЕНТИ ОТКОЛУ ШТО МОЖЕ САМА ДА УСЛУЖИ.

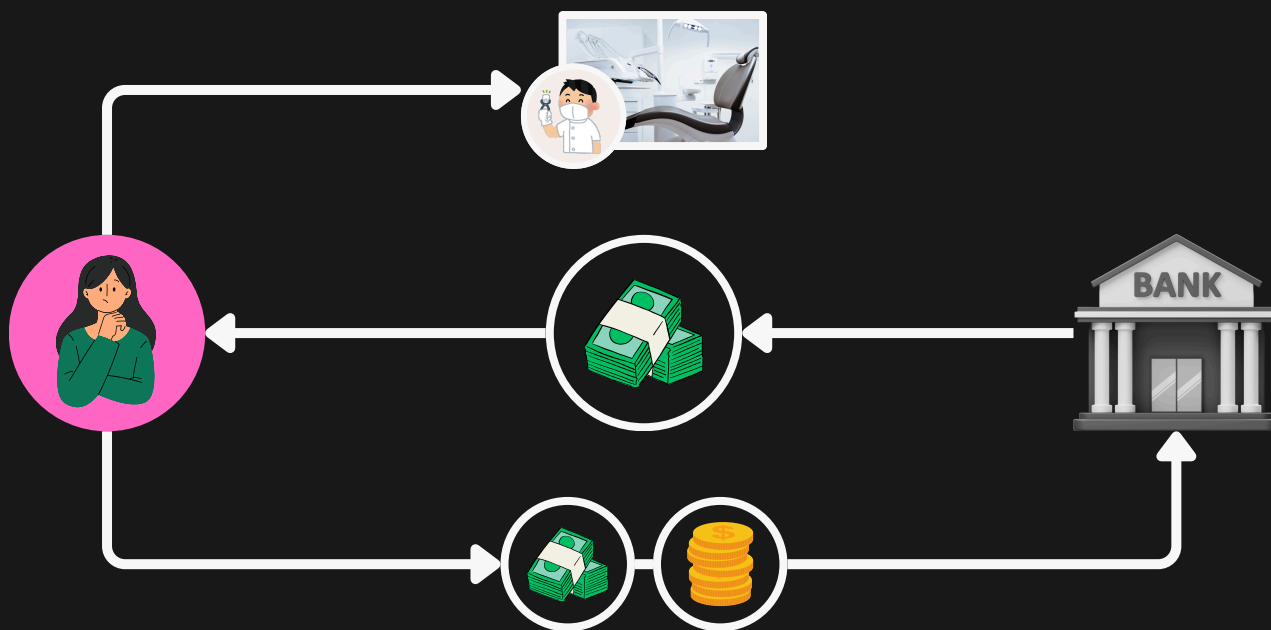
ЗА ДА ГО ПРОШИРИ БИЗНИСОТ, АНА ИМА ПОТРЕБА ОД ПОВЕЌЕ
ФИНАНСИИ ОТКОЛУ ШТО ИМА ЗАШТЕДЕНО.

ЕДНА ОПЦИЈА Е ДА ПОДИГНЕ КРЕДИТ ОД БАНКА.

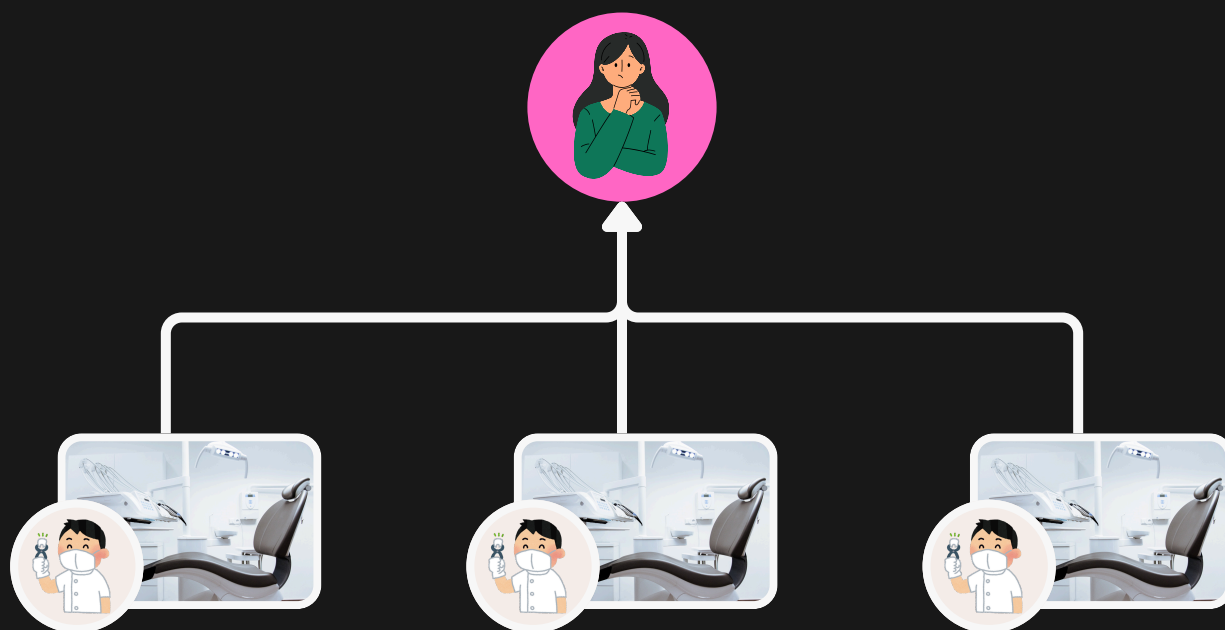

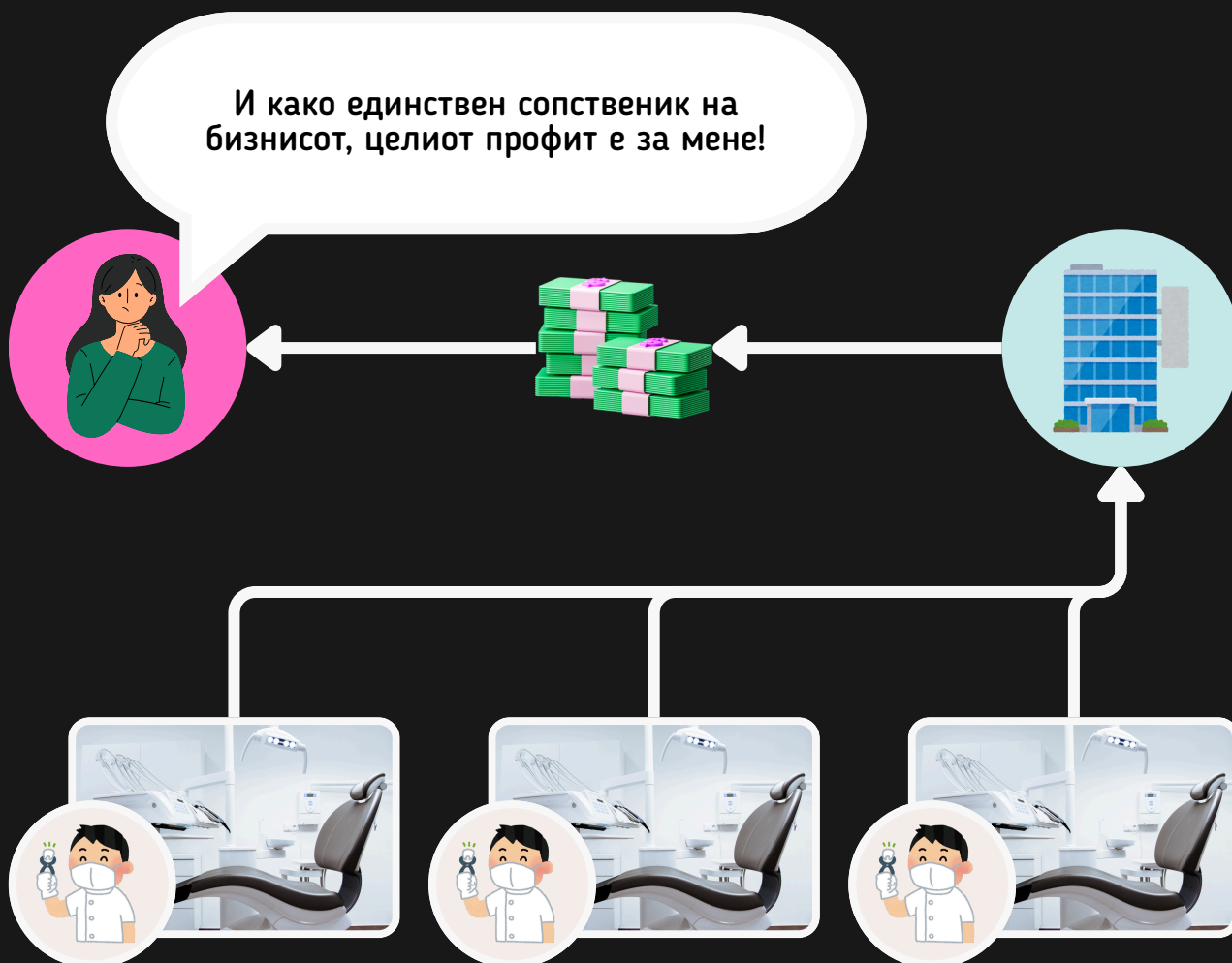
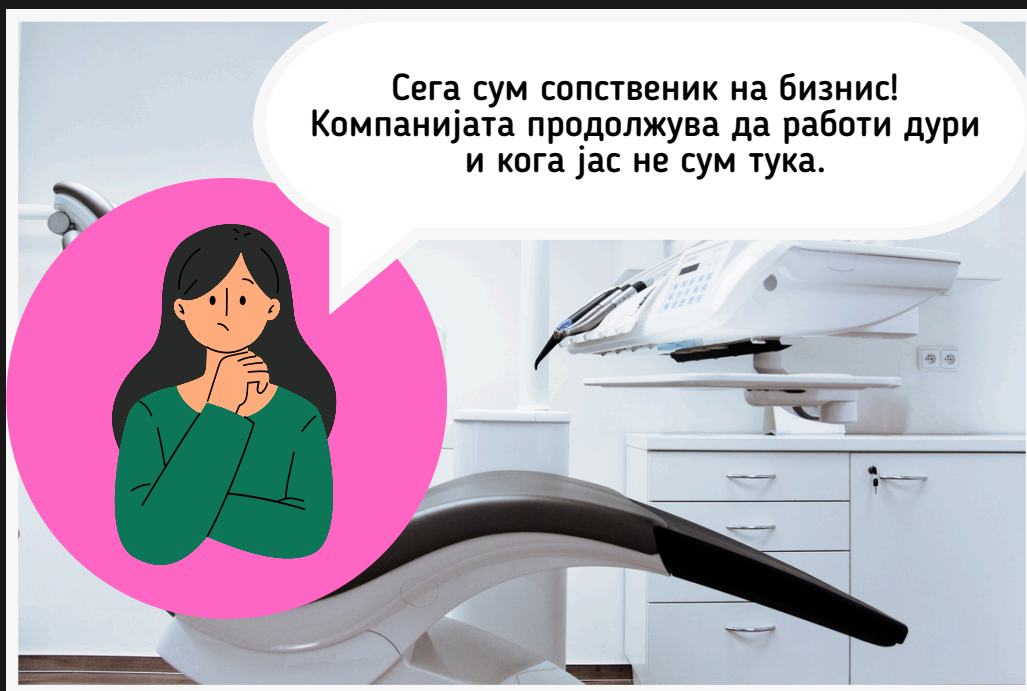
СО ПОДИГНУВАЊЕТО НА КРЕДИТ, АНА МОЖЕ УСПЕШНО ДА ГО ПРОШИРИ
БИЗНИСОТ.

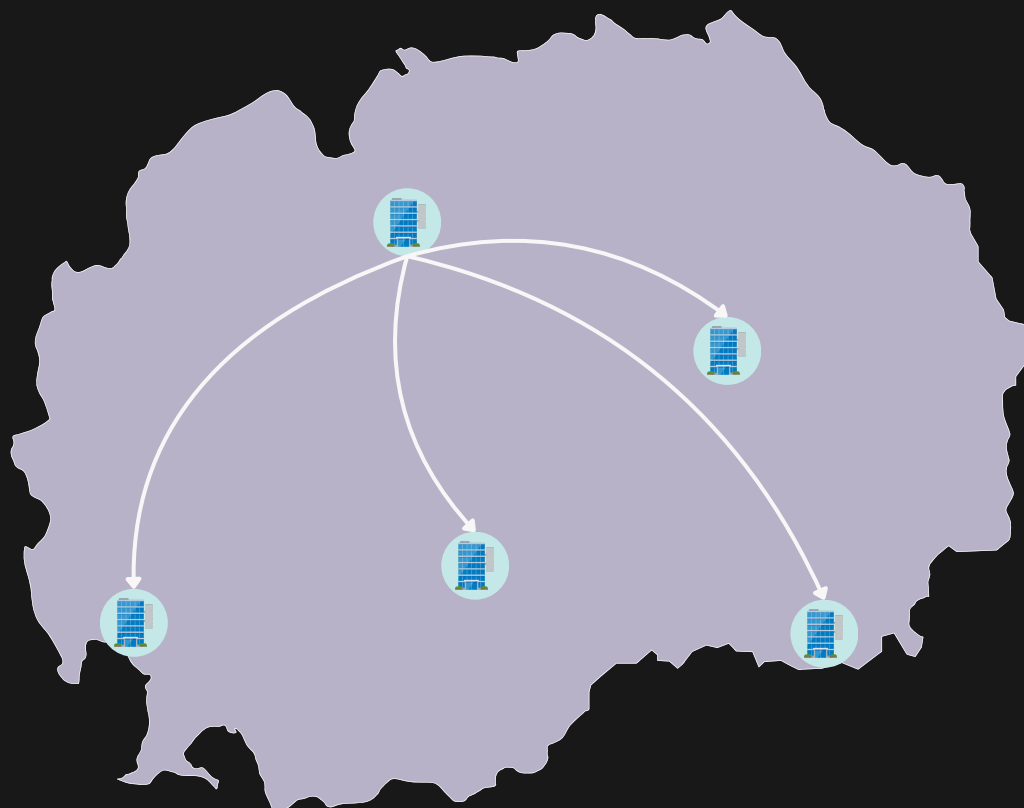
НО, ЌЕ ТРЕБА ДА ГО ВРАТИ ЦЕЛИОТ ИЗНОС НА СРЕДСТВА КОЈ ГО
ПОДИГНАЛА, ПЛУС ДОПОЛНИТЕЛНА КАМАТА.

СО ПАРИТЕ ОД КРЕДИТОТ, АНА КУПУВА НОВА ОПРЕМА И ВРАБОТУВА
ПОВЕЌЕ ЛУЃЕ.

УШТЕ НЕКОЛКУ ГОДИНИ ПОДОЦНА, ОРДИНАЦИЈАТА НА АНА СТАНА ПРЕПОЗНАТЛИВ БРЕНД.

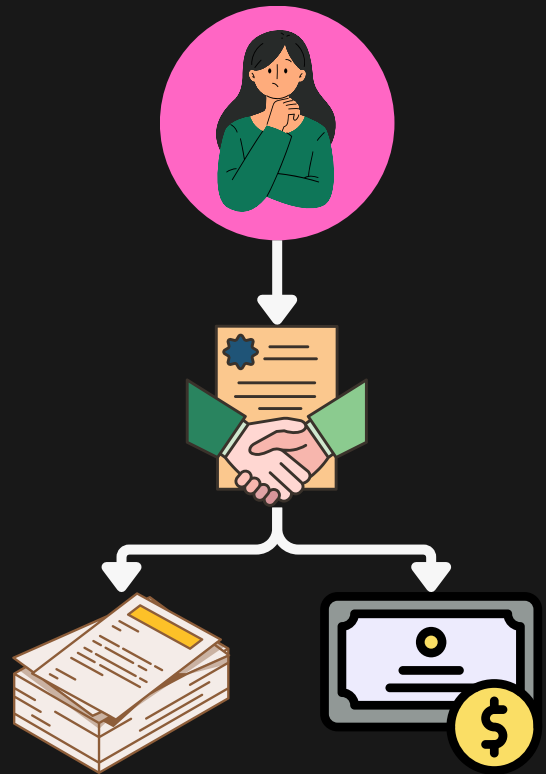

СЕГА АНА ПЛАНИРА ДА ОТВОРИ ОРДИНАЦИИ И ВО ДРУГИ ГРАДОВИ.

За вакво големо проширување повторно ми требаат финансии, но не сакам да земам уште еден кредит.

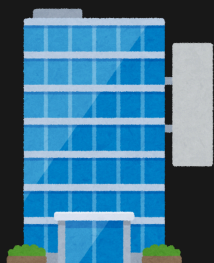
АНА ИМА ДРУГИ ОПЦИИ ЗА
ФИНАНСИРАЊЕ НА НЕЈЗИНИОТ
БИЗНИС – МОЖЕ ДА ИЗДАДЕ
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ, ОДНОСНО
АКЦИИ ИЛИ ОБВРЗНИЦИ.

АКЦИЈА Е ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТ СО КОЈА ИНВЕСТИТОРИТЕ СЕ
СТЕКТУВААТ СОПСТВЕНИЧКО ПРАВО НАД ДЕЛ ОД КОМПАНИЈА.

10.000
акции

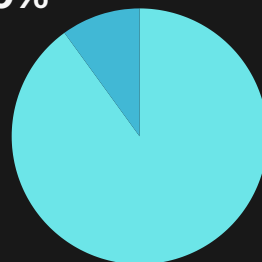
АКО ИНВЕСТИТОРИ КУПАТ 10% ОД АКЦИИТЕ НА КОМПАНИЈАТА НА АНА,
ТИЕ ЌЕ БИДЕ СОПСТВЕНИЦИ НА ТАА КОМПАНИЈА, ИСТО КАКО И АНА, НО
САМО НА 10% ОД КОМПАНИЈАТА.

1.000
акции

10%

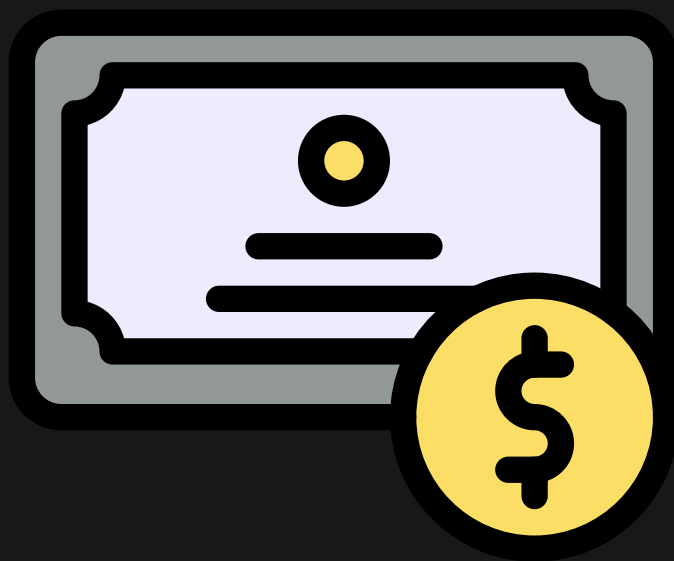
Со издавање на акции, ќе ги добијам
парите кои ми се потребни за развој, а
инвеститорите ќе станат сопственици на
мал дел од мојот бизнис.

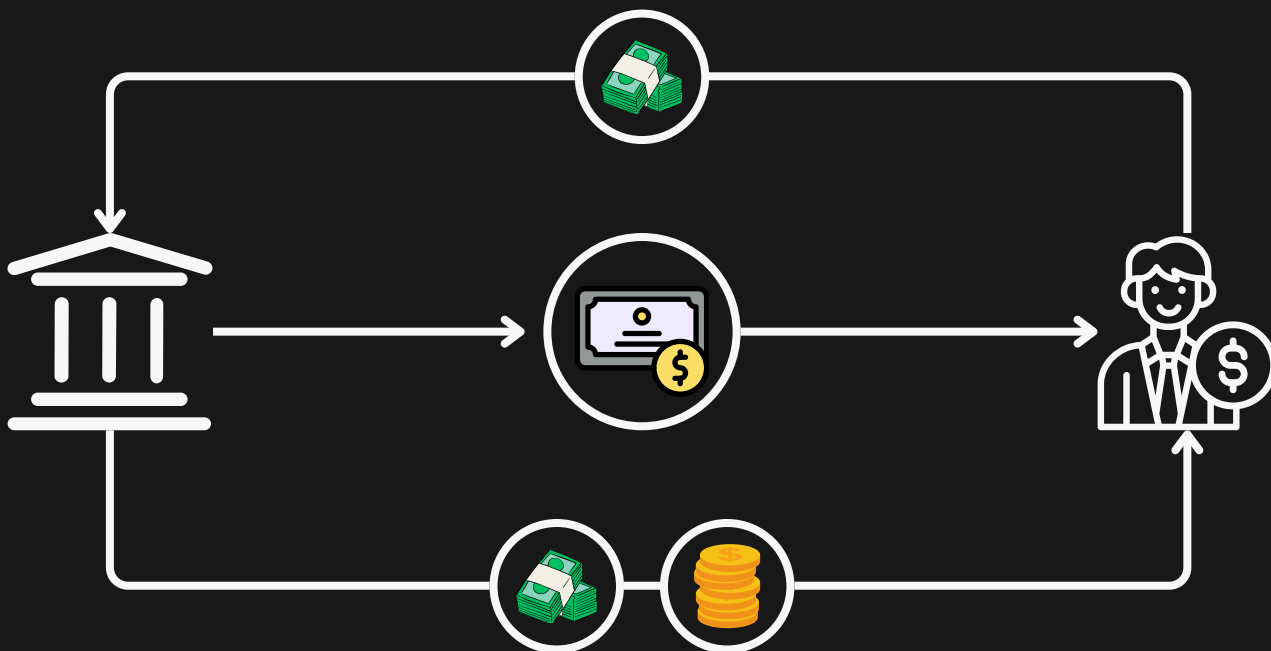
И тие пари не морам да ги вратам назад
на инвеститорите, како кај кредитот – тие
пари се инвестиција, не заем.

ОБВРЗНИЦА Е ДОЛЖНИЧКА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНА ОД
ИНСТИТУЦИЈА КОЈА САКА ДА ПРИБЕРЕ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА.

КОГА СУБЈЕКТИ, КАКО КОМПАНИИТЕ ИЛИ ВЛАДАТА, САКААТ ДА
ФИНАНСИРААТ НЕКОЈ ПОГОЛЕМ ПРОЕКТ, ТИЕ МОЖАТ ДА ИЗДАДАТ
ОБВРЗНИЦА.

ИНВЕСТИТОРИТЕ, СО КУПУВАЊЕ НА ОБВРЗНИЦАТА, НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА
ЌЕ И ГИ ДАДАТ ПОТРЕБНИТЕ СРЕДСТВА, НО, ПО ОДРЕДЕНО ВРЕМЕ,
ОРГАНИЗАЦИЈАТА ИМА ОБВРСКА ДА ГО ВРАТИ ЦЕЛИОТ ИЗНОС НА
СРЕДСТВА НА ИНВЕСТИТОРИТЕ, ПЛУС ДОПОЛНИТЕЛНА КАМАТА.

ОБВРЗНИЦАТА Е КАКО КРЕДИТ, НО НЕ ОД БАНКА.

Ќе издадам акции, таа опција повеќе ми се допаѓа!

ДА СЕ ВРАТИМЕ НА МАРКО. ЗА РАЗЛИКА ОД АНА, ТОЈ ОДЛУЧИЛ СВОИТЕ ЗАШТЕДИ ДА ГИ ВЛОЖИ КАКО ИНВЕСТИТОР.

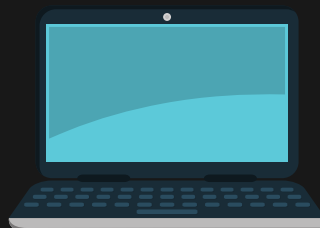
Наместо да почнам свој бизнис, јас купувам акции од компании за кои верувам дека ќе растат во иднина.

МАРКО РЕДОВНО ГИ СЛЕДИ ВЕСТИТЕ ЗА ДА ПРОНАЈДЕ НОВИ КОМПАНИИ ВО КОИ ВРЕДИ ДА СЕ ИНВЕСТИРА.

Интересно! Компанијата на Ана планира да издаде акции за да финансира отворање на нови ординации.

МАРКО Е РАЦИОНАЛЕН ИНВЕСТИТОР. ПРЕД ДА ИНВЕСТИРА, ТОЈ ВНИМАТЕЛНО ГИ ПРОУЧУВА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ НА КОМПАНИЈАТА И НЕЈЗИНИТЕ ПЛАНОВИ ЗА РАЗВОЈ.

Компанијата на Ана има добри резултати и јасен план како ќе ги искористи средствата. Ќе инвестирам!

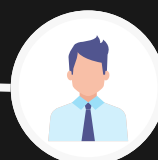

КОМПАНИЈАТА НА АНА ГИ ИЗДАВА СВОИТЕ АКЦИИ НА ПРИМАРНИОТ ПАЗАР НА КАПИТАЛ.

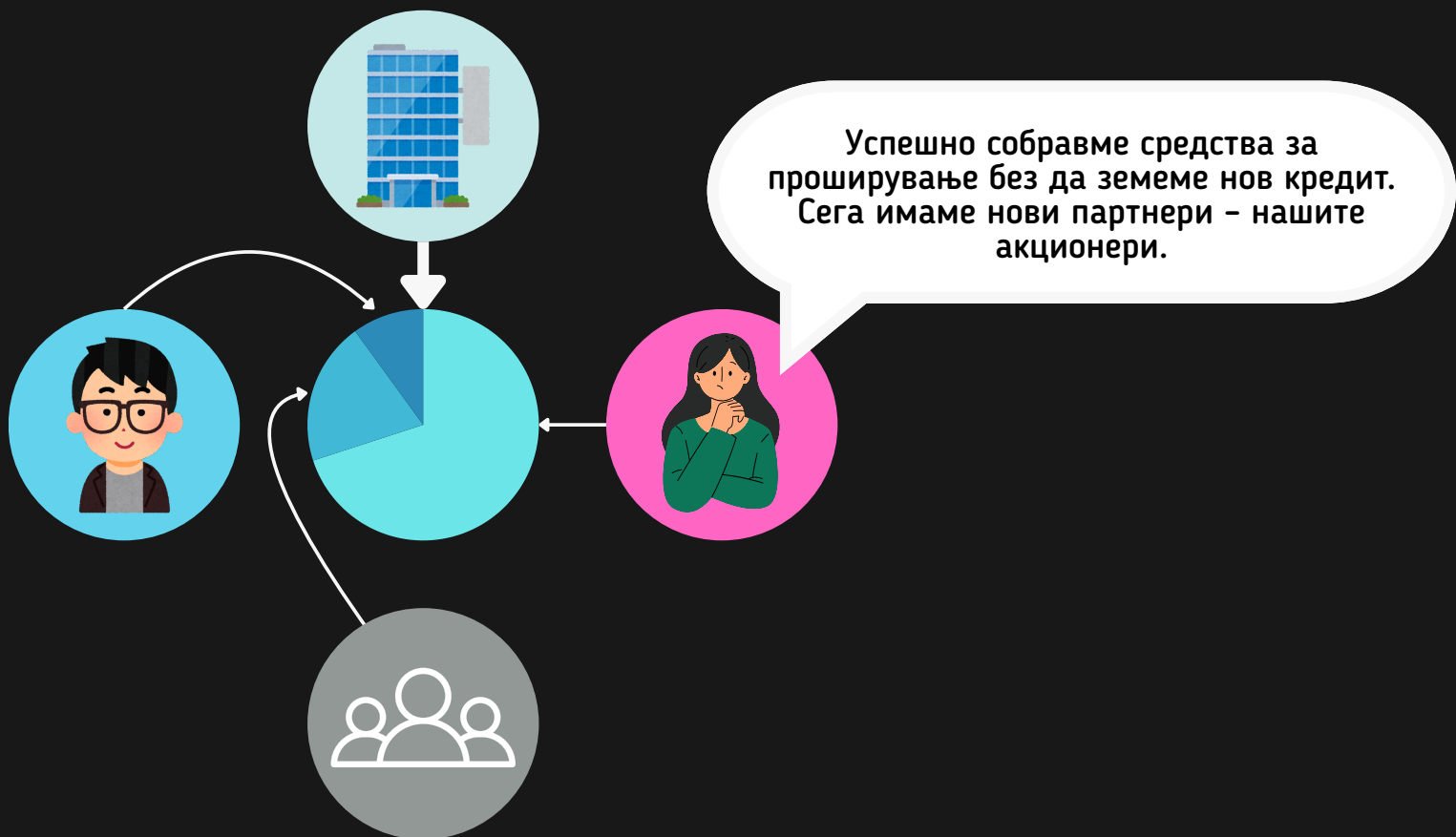

ПРИМАРНИОТ ПАЗАР Е ТАМУ КАДЕ КОМПАНИИТЕ ЗА ПРВ ПАТ ИЗДАВААТ И ПРОДАВААТ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ЗА ДА СОБЕРАТ СРЕДСТВА.

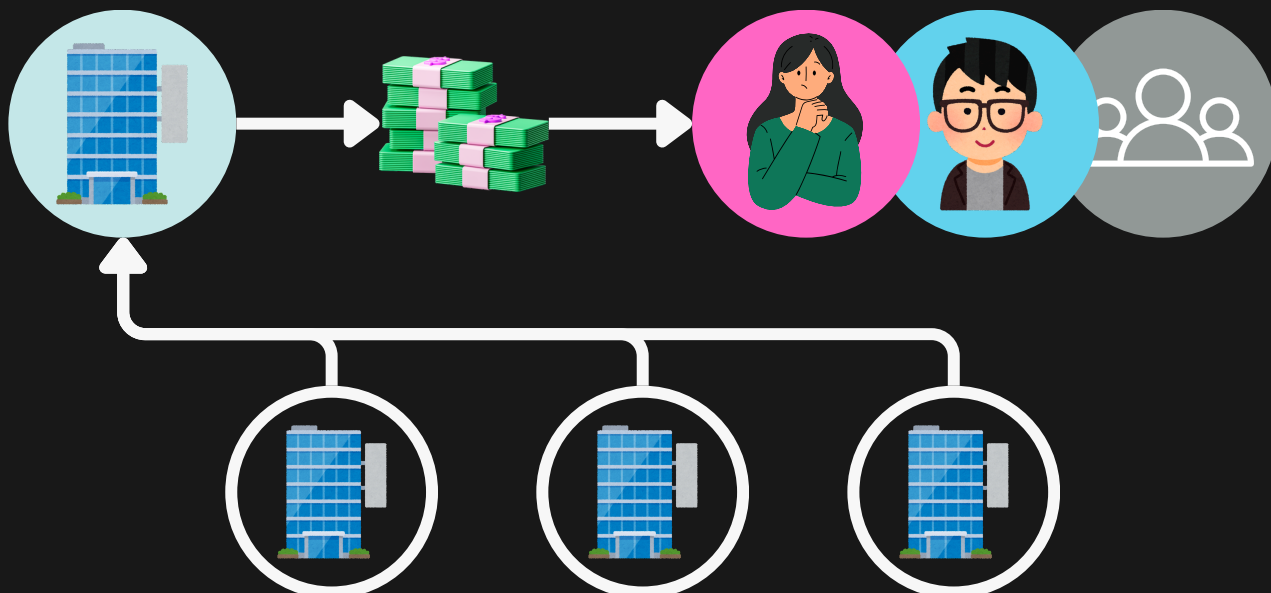
Преку мојот брокер купив неколку акции од компанијата на Ана. Сега и јас сум сопственик на мал дел од тој бизнис!

ЗА РАЗЛИКА ОД КРЕДИТОТ, АНА НЕМА ОБВРСКА ДА ГИ ВРАТИ ОВИЕ ПАРИ. ИНВЕСТИТОРИТЕ ЗА СВОИТЕ ПАРИ ДОБИЛЕ АКЦИИ, ОДНОСНО ДЕЛ ОД СОПСТВЕНОСТА НА КОМПАНИЈАТА.

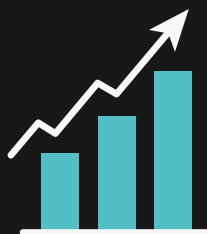

БИДЕЈЌИ АНА ВЕЌЕ НЕ Е ЕДИНСТВЕНИОТ СОПСТВЕНИК НА КОМПАНИЈАТА, ПРОФИТОТ НЕ Ѐ СЛЕДУВА САМО НЕА. ПРОФИТОТ Е НА СИТЕ СОПСТВЕНИЦИ.

КОМПАНИЈАТА ГО ИСПЛАЌА ПРОФИТОТ НА СИТЕ СОПСТВЕНИЦИ ВО ФОРМА НА ДИВИДЕНДА. ДИВИДЕНДА Е ДЕЛ ОД ПРОФИТОТ, А КОЛКАВ ИЗНОС ЌЕ ДОБИЕ СЕКОЈ ИНВЕСТИТОР ЗАВИСИ ОД ТОА КОЛКУ АКЦИИ ПОСЕДУВА.

ПО ЕДНА ГОДИНА, НОВИТЕ ОРДИНАЦИИ РАБОТАТ УСПЕШНО И
КОМПАНИЈАТА РАСТЕ.

Вредноста на акциите на компанијата на Ана
порасна за 15%! Ако ги продадам акциите сега, ќе
заработам повеќе пари отколку што сум вложил.

МАКЕДОНСКАТА БЕРЗА Е СЕКУНДАРЕН ПАЗАР НА КАПИТАЛ. ТУКА
ИНВЕСТИТОРИТЕ ТРГУВААТ СО АКЦИИ ШТО ВЕЌЕ СЕ ИЗДАДЕНИ.

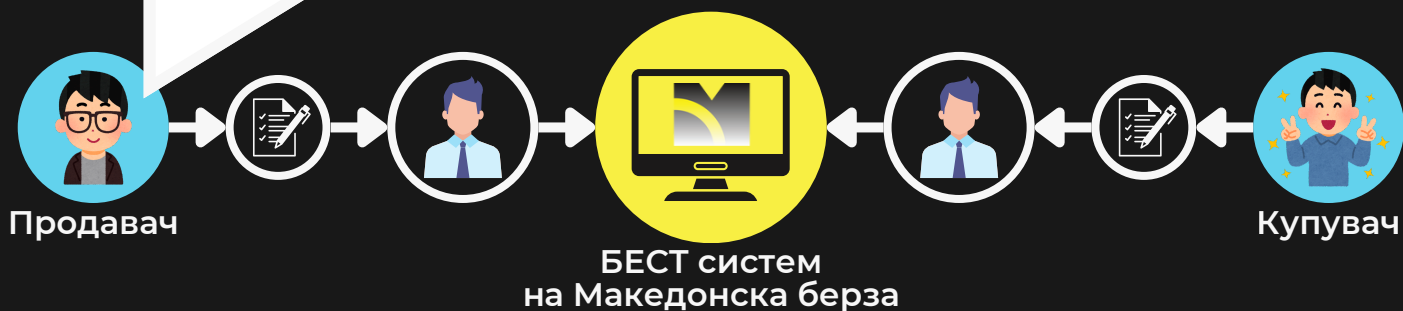

Македонската берза ми овозможува да ги продадам
моите акции на друг инвеститор. Јас заработувам
профит, а компанијата продолжува да работи
непречено.

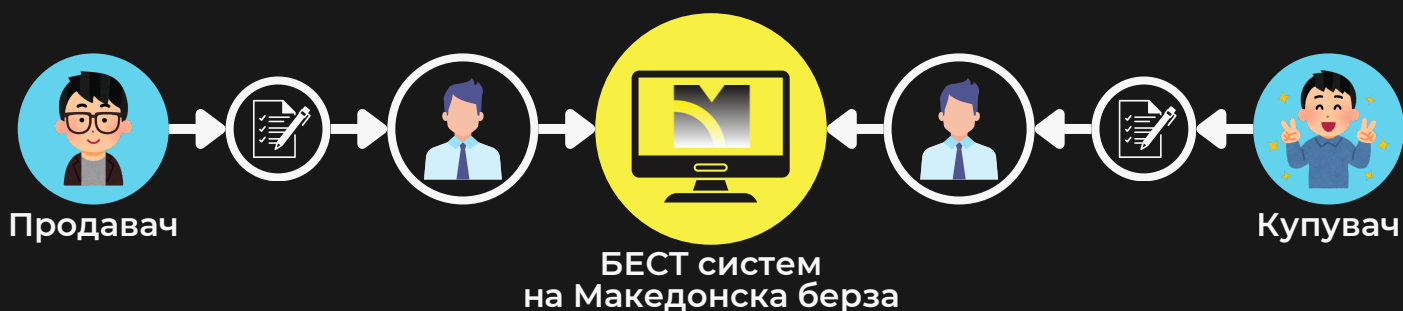
НА СЕКУНДАРНИОТ ПАЗАР КОМПАНИЈАТА ПОВЕЌЕ НЕ ПРИБИРА
СРЕДСТВА. ТУКА ИНВЕСТИТОРИТЕ ТРГУВААТ МЕЃУ СЕБЕ, КУПУВАЈЌИ И
ПРОДАВАЈЌИ АКЦИИ СПОРЕД НИВНАТА ПАЗАРНА ВРЕДНОСТ.

За да ги продадам акциите, прво ќе му дадам налог за продавање на мојот брокер. Во налогот ќе наведат колку акции сакам да продадам и по која цена.

ОД ДРУГАТА СТРАНА, И ЛИЦЕТО ШТО САКА ДА КУПИ АКЦИИ, НА НЕГОВИОТ БРОКЕР ЌЕ МУ ДАДЕ НАЛОГ ЗА КУПУВАЊЕ, ОДНОСНО ЌЕ НАВЕДЕ КОЛКУ АКЦИИ САКА ДА КУПИ И ПО КОЈА ЦЕНА.

БРОКЕРИТЕ ЌЕ ГИ ВНЕСАТ НАЛОЗИТЕ ВО БЕСТ СИСТЕМОТ НА МАКЕДОНСКА БЕРЗА, ШТО АВТОМАТСКИ ЌЕ ГИ ПОВРЗЕ НАЛОЗИТЕ СПОРЕД ЦЕНА И ТРАНСАКЦИЈАТА ЌЕ БИДЕ СКЛУЧЕНА.

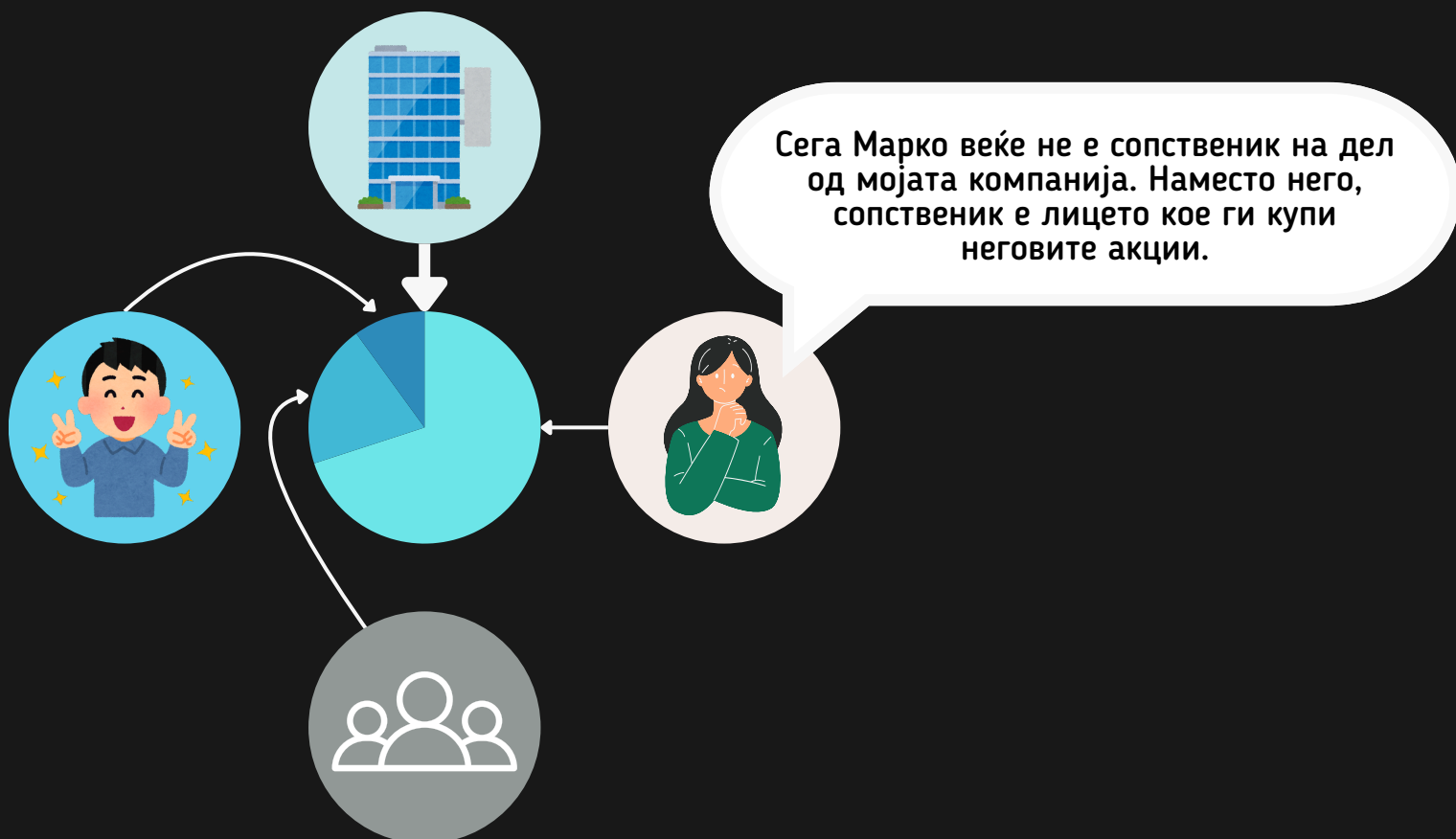
По утврдувањето на трансакцијата во БЕСТ системот на Македонска берза, истата ќе биде порамнета во Централниот Депозитар за хартии од вредност.

ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР ВОДИ ЕВИДЕНЦИЈА ЗА СОПСТВЕНИЧКИТЕ СМЕТКИ НА ЛИЦАТА КОИ ТРГУВААТ СО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ.

ДВА ДЕНА ПО СКЛУЧУВАЊЕТО НА ТРАНСАКЦИЈАТА, ВО ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР НА СОПСТВЕНИЧКАТА СМЕТКА НА КУПУВАЧОТ ЌЕ ЛЕГНАТ АКЦИИТЕ. ПО ТОА, ПРОДАВАЧОТ ЌЕ ГИ ДОБИЕ ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ОД ПРОДАЖБАТА НА НЕГОВАТА СМЕТКА ВО БАНКА.

Со други зборови, два дена по трансакцијата, јас ќе ги добијам парите, а купувачот ќе ги добие акциите што јас ги продадов.

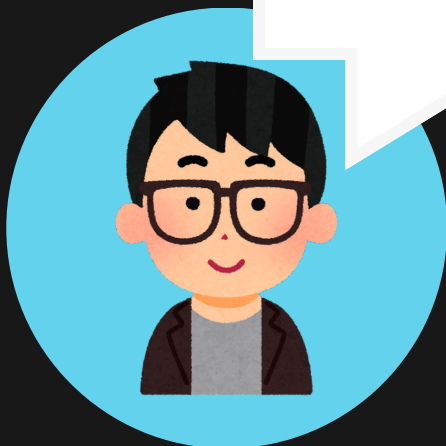
ОВАА ТРАНСАКЦИЈА НА СЕКУНДАРНИОТ ПАЗАР Е ПОМЕЃУ ЛИЦАТА КОИ ГИ ПОСЕДУВААТ ХАРТИИТЕ ОД ВРЕДНОСТ И ЛИЦАТА КОИ ГИ КУПУВААТ. КОМПАНИЈАТА НА АНА НЕ Е ДЕЛ ОД ТРАНСАКЦИЈАТА И ЗАТОА НЕ ПРИБИРА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ОД ИСТАТА.

ПОСЛЕ ТРАНСАКЦИЈАТА, АНА И МАРКО ЗАЕДНО ПРОСЛАВУВААТ

Благодарение на инвеститорите како тебе,
мојата компанија успешно се прошири.

А јас заработив добар профит бидејќи
паметно инвестирав, во добра компанија.
Сите имаме корист!

ПАЗАРОТ НА КАПИТАЛ ИМ ОВОЗМОЖУВА НА КОМПАНИИТЕ ДА
ПРИБИРААТ СРЕДСТВА ЗА РАЗВОЈ, А НА ИНВЕСТИТОРИТЕ ДА ГИ
ЗГОЛЕМАТ СВОИТЕ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ПРЕКУ ИНВЕСТИРАЊЕ.

ОВОЈ КРАТОК СТРИП ЗА ЗАПОЗНАВАЊЕ СО
ПАЗАРОТ НА КАПИТАЛ БЕШЕ ПОДГОТВЕН ОД
СТРАНА НА МАКЕДОНСКА БЕРЗА АД СКОПЈЕ, ВО
РАМКИ НА ИНИЦИЈАТИВАТА “RING THE BELL FOR
FINANCIAL LITERACY”

НАУЧИ ПОВЕЌЕ НА:

[HTTPS://WWW.MSE.MK/](https://www.mse.mk/)

СЛЕДИ ЈА МАКЕДОНСКА БЕРЗА НА:

